

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopisi se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 18 do 19 - Tel. 93-807
Poštni tekoči račun za STG-ZUV na ime: Založništvo Primorski dnevnik, Trst 11-5874. — Tekoči račun za Jugoslavijo na ime: 'Primorski dnevnik' - uprava: Ljubljana 6-90601-13
NAROČNINA
Cena A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, letošnja 2600
Cena B: 144, 414, 792, 1440 jugolir; FLR: 55, 165, 330, 630 din.
Poštni tekoči račun za STG-ZUV na ime: Založništvo Primorski dnevnik, Trst 11-5874. — Tekoči račun za Jugoslavijo na ime: 'Primorski dnevnik' - uprava: Ljubljana 6-90601-13
Poština placana v gotovini
Spodizina in abon. postale

Leto IV - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2,50 din
T R S T nedelja, 23. maja 1948

Pravi borci za pravico in svobodo

Najnovejši predsednik italijanske republike Luigi Einaudi je pač smatral, da bo svoji govorni najslavnejše slušali, če takoj v začetku svojega predsednikovanja storil nekakšno slavno delo. In bližnja t. j. maja mu je navdihnila misel: odkloniti Trst in Gorico z zlato medaljo za vojaško hrabrost. Tako se je zgodilo, da je predsedniku ministrice obrambe včeraj poslal sledečo brzojavko:

Globoko vzneta izvirujem prijetno dolžnost in vas obveščam, da je predsednik republike na moj predlog podelil zlato medaljo za vojaško hrabrost najboljši sinovi so se bili udeležili borbe za neodvisnost in za enotnost domovine, ki je v partizanski borbi dosegla vreden zmago. Tako se je zgodilo, da je predsedniku ministrice obrambe včeraj poslal sledečo brzojavko:

Ob tej priložnosti je Michele Liani, predsednik občine, tvoj napisal proglas na Triestinu, v katerem zatrjuje, da predsednik republike odgovarja vsa italijanska duša Trsta itd., kakor se pač spodobi ob takih prilikah za ta naš italijanski Trst.

Prav takšenle altissimo premio je prejela italijanska Gorica, ki je na ta način dobila še drugo emedaglio d'oro, okrog katere se ovija sil gonjalne bianco-azzurro.

Ne mislimo to pot poudariti, kako zelo, zelo veliko je bilo ne samo tako strašno italijanski tržaški Italijanovi, ki so se udeležili prve svetovne vojne na strani italijanskih oboroženih sil in še posebej kaj pomembno je bilo itevilo vseh mobiliziranih Judjske krajin, ki so se teleti priključitve k Italiji in se bili zato tudi borili.

Prav tako želimo le ponovno omeniti dejstvo, ki smo ga pomembno še sto in stokrat kljub temu da je tako dobro znano, da se v Gorici in Goricanem vsem, temveč vsemu, prav vsemu svetu. A to dejstvo se omenja: Prav tisti, katerim pojdite danes v Trstu predsednik italijanske republike najviše pojasno odklonjuje svoje države zaradi tega, ker so se v partizanski borbi borili za pravico in svobodo, prav tisti, ki smo na niso niti s prstom spomnili, da dosego te pravice in svobode, temveč so ravno nasprotno služili najprej dwecentnem fašizmu, pozneje pa Hitlerjevemu nacizmu in tako vsemu in drugemu pomagali zatirati in pravico in svobodo. Kao so ti ljudje, vsi dobro vedo, to so voljaki enot X. M.A.S. ki so članii Colottijevih bande, to so vsem dobro znani »razglašeni« Guardie Civiche. Danes nosijo več uniform dwecentnih in firerjevih vojakov. Danes so v civilnih oblekah po Trstu in imajo svoja gnezda ob ulici Cavana, na Akvedutu. Danes ti razbojnikii pojo italjske slovenske otroke, kakor je bila Vrabčeva, in slovenske otroke, kakor je bil Hlača in Hlančič; mečejo bombe na proamske povorce in ubijajo italijanske delavce, ki so se upeli proti narodnostni mržnje in nam mestu in hočejo enotno bratsko sožitje na temeljih Evrope.

Predsednik italijanske republike je torej odklonil zatiranje svobode in pravice, Mussolini je Hitlerjeve hlapec, in tako postali sedaj hlapec imperialistov, ki držijo pod okuacijo naše mesto. Tega seveda ne bi storil, če ne bi bil v prav tistih vedno enih in istih hlapec rabl on in tisti, ki so na predsednika izvolili, ter njihovi gospodarji, ki so v bistvu v Rimu, kakor v Trstu. Za pravico in svobodo se je v Trstu in vseh Juljski krajin in delovno ljudstvo in si slovensko slovensko armado Tita tudi to pravico in svobodo priborilo. V Trstu so v svobodo padlo 42.600 borcev, kar je najmanj 200.000 samih irtevov več, kot je bilo vseh borcev iz teh krajev na Italijo.

Ti Titovim borcem grede vsojstvo odklonjavanja. Toda teh borcev ne priključuje in ne bodo priključovali od sedanjega De Gasperijevega predsednika italijanske republike Einauidi, niti od De Gasperijevega ministra obrambe Facchinetti.

SFILIGOJ, VESEL IN DE GASPERIJEVI SODNIKI GOROSTASNA OBSODBA SLOVENSKEGA PISATELJA

Sodna razprava „per direttissima“ proti tov. Damirju Feiglu, odgovornemu uredniku „Soče“. Odvzeta mu je bila najosnovnejša možnost obrambe. Sfiligoj v imenu dolarske zveze odklanja dokaz resnice, Vesel - borec za Italijo

GORICA, 22. — Kakor smo v včerajšnji gorški izdaji našega dnevnika na kratko poročali, je gorško sodišče dne 21. t. m. obsodilo odgovornega urednika gorškega tednika „Soča“, glasila Demokratske fronte gorških, beneških in kanalskih Slovencev, na eno leto zaporu, 100.000 lir globe in 30.340 lir stroškov in oškodovane tožiteljici odv. Augustu Sfiligoju, predstavniku tako imenovane Slovenske demokratske zveze v Gorici, ki je „Sočo“ tožila zaradi obkroževanja v članku izštem 17. aprila t. l. pod naslovom „Vodstvo Slovenske demokratske zveze“ - spijoniz. V katerem so bile iznesene ugotovitve znane sodne razprave v Ljubljani proti spijonu Bitencu in njegovim pajdašem.

Položaj slovenske narodne manjšine in delovnega ljudstva je namreč danes v Italiji tak, da se o ugotovitvah sodne razprave, kakršna je bila v Ljubljani, enostavno ne more pšati, e da tistega, ki o tem piše ne bi sodišče v današnji De Gasperijevi Italiji po nujenem postopku obsodilo. Kako je to mogoče, nam najzgovorneje priča potek omenjene razprave same:

Tožitelj Sfiligoj je vložil tozbo točno 30 dni pred dnevom, ko se je razprava vršila (21. t. m.), sodišče pa je prav na trideset dan odredilo razpravo samo. Toženi odgovorni urednik „Soče“ tov. Damir Feigl, znan slovenski pisatelj, je prejel povabilo za razpravo samo tri dni prej, t. j. 18. t. m. Razprava pa se je vršila eper direttissima - t. j. po tujnem postopku. Gorško kazensko sodišče torej vseh 27 dni ni imelo najbrj nalasč časa, da bi obtožena o razpravi obavestilo vsaj osem dni prej, kar je za pripravo obrambe obtožena najnujnejše potrebno. V takih primerih ima po evropskih predpisih obtožena pravico predlagati sodišču, da dovolji rok petih dni v svrhu, da se njegova obramba lahko pripravi. Sodišče lahko preloži sodno razpravo tako, da se vrši neposredno po preteku roka petih dni. Zato je na razpravi 21. t. m. odvnetik Dr. Bura odgovoril zopred, da se razprava preloži, tako da bi imel vsaj možnost kazenske obrambe predati in preudri ter ugotoviti, kdo prav za prav toži. Sodišče pa je seveda predlog obrambe zavrnilo ter odredilo, da se razprava nadaljuje istega dne ob 16. uri popoldne in zavrnitev utemeljavalo z določbo člena 21. utemeljega italijanskega zakona o tisku, ki je vstopil v veljavo dne 8. februarja t. l. ki pravi, da je dolžnost sodnika, da obzobdo izroče v roku 30 dni od dneva, ko je bila zavezna tozba predložena sodišču. Verjetno je sodišče predlozilo takšen prodlog obrambe in razpravo določilo prav na trideset dni dan po vloženi tozbi. Na ta način je bila obtoženi odgovornemu uredniku „Soče“ tov. Feiglu odvzeta najosnovnejša možnost obrambe.

Kakor vidimo so gospodje sodniki današnje črne De Gasperijeve Italije, za katero smo vedno govorili, da se malo ali nič ne razlikuje od Mussolinijeve Italije, tako dobro in odlično izkoristili obstoječe zakonske predpise, da se je zgodilo, kakor smo zapisali: Obtoženiemu slovenskemu pisatelju, ki ga je kakor vsakega zavednega Slovence fašizem preganjal, je bila odvzeta najosnovnejša možnost, da bi se pred sodiščem branil. Vidimo torej, da se je vnovič zgodilo tisto, kar smo že tolikokrat povedali o vseh tako imenovanih „demokratskih zakonih“, ki v rokah gotovih ljudi postanejo bolj fašistični od fašizma samega. Kajti celo pod fašizmom se je le redko kdaj zgodilo, da bi bila obtoženi odvzeta redna obramba na način, kakor je bila odvzeta tov. Feiglu. Sodni postopek proti njemu dokazuje torej, da je De Gasperijeva Italija v tem pogledu tolikrat celo preseгла Mussolinijevo.

Vnema gorškega sodišča za čim hitrejšo obsodbo tov. Feigla pa se je pokazala tudi v dejstvu, da je šele tekom razprave sodišče spremenilo osnovo tozbe, ki je prvotno

naevala Tita tudi to pravico in svobodo priborilo. V Trstu so v svobodo padlo 42.600 borcev, kar je najmanj 200.000 samih irtevov več, kot je bilo vseh borcev iz teh krajev na Italijo.

Ti Titovim borcem grede vsojstvo odklonjavanja. Toda teh borcev ne priključuje in ne bodo priključovali od sedanjega De Gasperijevega predsednika italijanske republike Einauidi, niti od De Gasperijevega ministra obrambe Facchinetti.

Ko je bil na ta način dokaz resnice srečno — za sodišče in za Sfiligoja — na tako lahek način zavrnjen, je bilo delo delo sodišča kaj lahko in obzobdo je brez mnogo formalnosti starega slovenskega gorškega pisatelja tov. Feigla na eno leto zaporu in 100.000 lir globe

Pred razsodbo samo pa je zastopnik tožitelja Sfiligoja odvnetik Vesel, tajnik tržaške „Slovenske demokratske zveze“, ki niti slovenski ne zna, vjel ugodno prilžnost ter v izbranih italijanskih besedah zil ves svoj bes proti naprednemu demokratskemu gibanju vseh Slovencev, ki so se končno osvobodili nje-mu podobnih sovražnikov. Med drugim je dejal, da se za obtoženi pisatelj Feigl skrivajo ljudje, ki našim Slovencem škodujejo in ki širijo komunisten ter nočejo vsakega nasprotnika uničiti bodisi s klevetami ali pa z brutalno silo ter jih je treba zato z vsob brezobzirnostjo kaznovati. Za pisatelja Feigla pa je poudaril, da je »oscura scriba«. Vesel se je še prav posebno pohvalil, da se bori tudi za Italijo, ki jo komunisten ogroža (combattiamo anche per l'Italia minacciata dal comunismo). »Bisogna distruggere inesorabilmente questa banda!« (Treba je neizprosno iztrebiti to bando), je vpil na sodišču — v neizmerno zadovoljstvo sodnikov, ki so ga z uživanjem, enakovrednim uživanjem opazovali pred sedmi leti in pozneje kako njihovojenki ustaji na Hrvaškem koljejo postene Hrvatse.

Obsodba bo postala izvršna šele po razpravi na prizivnem sodišču v Benetkah, ker je proti njej obramba obtoženega vložila priziv.

Ob otvoritvi tedna Rdečega križa Borimo se za mir in bratstvo med narodi!

Ceprav so minila komaj tri leta, odkar se je končala druga svetovna vojna in je komaj nekoliko obdelal spomin v ljudeh na prestane grozote, v določenih krogih zopet govornijo o pripravi za novo svetovno vojno. Namesto mednarodnih mirovnih konferenc so na dnevnem redu razne vojaške konference. Ce pregledamo ves svetovni tisk, lahko vidimo, da pričenja po treh letih politične in diplomatske borbe živa vojna, ki jo se povečuje in širi imperialistična propaganda, s tem da sraši svet z atomsko bombo. Danes govori imperialistično časopisje za čisto odkrito o strateških točkah, ki bi jih morali braniti, ali pa zavzeti, in se pri tem ne ozirajo na vojo ljudstva, ki hoče mir, temveč pobija najosnovnejše človeške pravice, za katere se je ljudstvo borilo proti nacijskemu.

Takoj po vojni so se predstavniki ustanov Rdečega križa zbrali v Oxfordu, da bi razpravljali o položaju Rdečega križa in o njegovih shlogah za obrambo človeških pravic, ki si jih je ljudstvo priborilo z zmago nad fašizmom. Izrečene so bile ostre kritike o delovanju odbora mednarodnega Rdečega križa, ki zaradi svoje neodločnosti in pasivnosti ni znal preprečiti množičnih pokoljev in zločinov po koncentracijskih taboriških; hkrati pa je imela ta konference namen mobilizirati vse množice obrane okrog te močne diokoljubne organizacije, da zastavijo vse sile za preprečitev novih krosprelitij.

Na tej konferenci so predstavniki ustanov Rdečega križa ostro obsodili uporabljanje atomske bombe, ali kakršnega koli drugega orožja v vojne namene, ter ubijanje, mučenje in zapiranje ljudi v razna koncentracijska taborišča. Razen tega so sklenili, da postavijo svoje delo na demokratsko podlagi, ki bi dovoljela udeležbo najširših ljudskih množic pri diokoljubnem delu Rdečega križa.

Če pogledamo pobite položaj v Evropi, moramo priznati, da je približno, ko se morajo predložiti, sprejeti v Oxfordu, tudi izjavljati. Vsi člani Rdečega križa, kakor tudi vsi posteni demokrati morajo priti do ostra borba do hočejo preprečiti, da bi postala Evropa ponovno pozorišče nove vojne. Prav posebno morajo pomagati demokrati vsem tistim, ki se morajo še boriti za svojo svobodo. Spomnimo se samo tisočev in tisočev španskih antifašistov; španski Rdeči križ danes ni priznan zaradi tega, ker se ni znal upreti brutalni Francovi vladi v Španiji pa so žene in otroci, ki vedno znova prosijo pomoči. V Grčiji se dogaja prav to, kar je konference v Oxfordu

Biti član Rdečega križa za Trst in ozemlje pomeni boriti se za mir in pomagati otrokom, ki trpijo v tej težki povojni dobi

Nova moralna klofuta Angliji z onstran oceana

ZDA OČITAJO VELIKI BRITANIJ, DA UPORABLA AMERIŠKE KREDITE ZA OBOROŽEVANJE ARABCEV — RAZDRAŽENOST V LONDONU — VEDNO VEČJI ODPOR PROTI BEVINOVIM POLITIKI, KI JE TUDI NA KONGRESU LABURISTIČNE STRANKE »IZVOJEVAL« LE UMETNO PRIKROJENO ZMAGO

LONDON, 22. — Angleski politični in gospodarski krogi čutijo vedno bolj ameriški pritisk in njihovo vmešavanje v notranje zadeve Anglije. S tega razloga se čuti v angleskem javnem mnenju vedno večji odpor proti Bevinovi politiki klepečanja nasproti ZDA. Pri tem se dogaja, da ameriški politiki brez vsakega obzira postopajo proti Anglezem kakor proti klofuku, ki mora kot dolžnik vzeti vse za dobro.

Tako je republikanski senator Bridges izjavil, da bo senatna komisija za kreditje napravila preiskavo o tem, če je res, da je Anglija uporabila gospodarsko pomoč, ki jo je prejela od ZDA, kakor je večerj v ameriskem senatu zadrževal senator Brewster, za to, da podpira z njo finančno Arabce in jim s tem omogoči nadaljevanje vojne v Palestini. Brewster je v senatu še dejal, da je značilno, da je Anglija naenkrat spreobnena, da daje arabski ligi mesečno dva milijona šterlingov.

Ta sklep je imel velik odjek v Londonu in Bevin je povabil ameriškega poslanika Douglasa v njihovo ministrstvo. Bevin se pač bolj politični posledice tega sklepa ameriškega senata. Vrhu tega je ta vest zadela vse angleške uradne kroge. Glasnik zunanjega ministrstva ni hotel dati o njej nobenega komentarja, temveč je razdraženo samo pripomnil, da izvira pomoč Angliji, ki je dala svoji zavezništvo na Srednjem vzhodu še iz ljube, ko Anglija ni imela še posojila od ZDA.

Obtožba senatorja Brewsterja proti Angliji, s katero ji očita, da uporablja dolarje, ki jih je končno plačal ameriški davkoplačevalce, za nakup orožja za Arabce, je velik udarec v prvi vrsti za Bevinovo politiko.

Laburistična stranka čuti pri tem, da zgublja pri tej odvisnosti od ZDA, ki gre tako daleč, da se mora odpovedati celovitemu socialnemu programu, s katerim je zmagala pri zadnjih volitvah, za upanje svojih lastnih somišljenikov. Kljub zatirjanju, da je kongresna stranka pokazal enotnost la-burizma, je očito, da je prišlo ne samo med maso laburistične stranke, temveč tudi v vodstvu do velikih razpok.

Tako komentira zadnji kongres laburistične stranke list „Daily Worker“ in piše, da je bila tako imenovana Bevinova »zmaga« enostavno umetno prirojena. Večina, ki jo je prejel po zaslugi predstavnikov velikih sindikatov, v resnici ne predstavlja mnenja sindikatov, kar je najbolje razvidno iz glasovanj o španskem, grškem in drugih podobnih vprašanjih. Trenutno najvažnejše vprašanje o Palestini, v katerem vodi Bevin vojno proti Izraelu je vodstvo stranke umaknilo z dnevnega reda, pri čemer se je poslužilo navadnega manevra. Le na ta način je namreč Bevin uspel, ker mu ni bilo treba dajati o palestinskem vprašanju pojasniti.

Bevin se je tudi izognil vsem vprašanjem v zvezi z odgovorom Stalinu Wallaceu. Glede pokoljev v Grčiji, ki so izzvali ogorčenje tisočih milijonov ljudi v svetu, se je Bevin poslužil ciničnih pripomb, čeprav s temi pripombami ne bodo soglašale številne laburistične zadruge, sindikat železarjev, sindikat trgovskih delavcev, rudarji Wallesa itd. ki so ostro obsodili množična streljanja, ki jih je izvršila srbska monarhofska črna lista.

List „Daily Telegraph“ označuje postopek laburistov, da so ustavili svojo pot, ki bi morala voditi k socializaciji. „Financial Times“ pa poudarja, da se laburistična stranka nagibuje k desnici, in pričakuje, da bodo prihodne volitve še pred letom 1950.

tako ostro obsodila. V Palestini se razvija ostra borba med židovskim in arabskim ljudstvom, od katerih nihče ne poseduje vojne industrije, pa vendar imajo na razpolago dovolj modernega orožja, da se lahko ubijajo. Koliko je družin, ki dnevno izgubijo svoje otroke!

Dejstvo, da hočejo spremeniti Evropo in Sredozemlje v vojno pozorišče, mora vzbuditi v vsakem članu Rdečega križa odpor, in se mora odločiti upreti nadaljevanju zločinov nad ljudstvom. Tudi v Trstu se govori kot o strateški točki. Iz dneva v dan izgubljuje Trst videz pomorskega in trgovskega mesta ter se spreminja v veliko vojašnico za angleške in ameriške vojske. Z drugimi besedami, Trst lahko danes postane žarišče novih nemirov in sporov.

Dejstvo, da prebivajo na tem ozemlju ljudje različnih narodnosti, mora spodbuditi člane Rdečega križa, kakor tudi vse pošteno demokrate, da pričnejo z odločno borbo za zagotovitev miru. Naka je dolžnost, da povežejo demokratske množice Trsta v skupno borbo za mir. Rdeči križ za Trst in ozemlje je bil ustanovljen med vojno na podlagi bratstva in medsebojnega mirnega sožitja.

Mi moramo s temi načeti Rdečega križa se okrepiti bratstvo, pomagati moramo tistim, ki se danes še borijo, ker če bi na ta način naše ljudstvo čutilo odpor in grozo do nove vojne in se do še bolj vstrajno borilo za mir, ter preprečilo, da bi Trst postal vojaška baza.

Geslo vseh tistih, ki hočejo mir, mora biti v tem trenutku ključno: Preprečimo tretjo vojno! Borimo se za mir po človekoljubnih načelih Rdečega križa! Pomagajmo ženam, otrokom, ki trpijo in umirajo v Grčiji, Palestini in Španiji!

Angleška KP obsoja politiko vlade v Palestini

LAKE SUCCESS, 22. — Pred Varnostnim svetom so predstavniki Egipta, Sirije, Iraka, Libanona in Izraela odgovorili na vprašanja, ki jih je njihovim vladam stalni Varnostni svet. Saudijska Arabija, Jemen, i arabski odbor so niso sporodili svojih odgovorov. Trazjudanja pa je, kakor smo že poročali, sploh odklonila zahtevani odgovor.

Danes bo razpravljaj Varnostni svet zopet o tem, če predstavlja sedanji položaj v Palestini grožnja za mir.

Angleška komunistična stranka je objavila o palestinskem vprašanju podobno izjavo, v kateri pozdravlja ustanovitev Izraela kot doprinos k rešitvi židovskega in arabskega vprašanja v skladu z načeli OZN. Poročilo ugotavlja, da je sedanji oboječen spopad v Palestini posledica imperialistične politike. Ameriška in angleška politika sta odgovorni za vse to, ker sta sabotirali sklepe OZN glede ustanovitve samostojne židovske in arabske države. Ta politika je tudi kriva za vse imperialistične zatiranje, samo da je lahko ščitila petrolejske in strateške interese imperializma.

Najvažnejšo odgovornost za vojaške operacije pa pade na angleško laburistično vlado, ki je oborožila, opremila in finančirala arabsko ligo, ki ji je dala celo lastne častnike in ki je še danes pod angleškim nadzorstvom. Nato poudarja izjava angleške komunistične partije, da je sedanja vojna, ki jo vodijo arabski reaktorji pod angleško kontrolo, v nasprotju s koristmi arabskih množic, ki se v vsen delah Srednjega vzhoda borijo za osvoboditev izpod imperialističnega gospodarstva. Koristi arabskega ljudstva obstojijo v sodelovanju z židovsko državo proti imperalizmu ter za svobodo in mir na Srednjem vzhodu.

Glad v Turčiji zaradi ameriške „pomoči“

ANKARA, 22. — List poročajo, da se je gospodarsko stanje v Turčiji znatno poslabšalo. V nekaterih pokrajnah umira prebivalstvo od lakote. Trgovina in promet sta paralizirana.

List „Aksham“ piše, da trgovci strahujejo biago v svojih prodajalnah. Vladni, trgovinski poročila je pasiven za 225 milijonov turških lir. Demokratični krogi računajo, da je to stanje neposredno v zvezi z ameriško „pomočjo“, ki duši turško gospodarstvo in še posebej pa turško industrijo.

Dr. Bebler odpotoval iz Londona

LONDON, 22. — Namestnik jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Bebler, ki je prišel pred tremi tedni v London, da objasni stališče jugoslovenske vlade na konferenci namestnikov za Avstrijo, je danes odpotoval iz Londona.

Mednarodni kongres glasbenikov

PRAGA, 22. — Dne 20. maja se je v Pragi začel drugi mednarodni kongres glasbenikov, kateremu prisostvujejo delegati iz Jugoslavije, Poljske, Bolgarije, Francije, Velike Britanije, Svace, Madžarske, Holandije, Portugalske, Avstrije, Palestine, Brazilije in še drugih držav.

DVE OBJAVI OKUPACIJSKIH OBLASTI Za rehabilitacijo fašistov

Njihove žrtve - državni in poldržavni uslužbenci pa...

Medtem ko število brezposelnih vseh pokolice, največ pa seveda med delavci, v Trstu stalno narašča, je poročevalna agencija okupacijskih oblasti izdala sledeče obvestilo:

Objavljamo, da lahko na podlagi ukaza št. 265 z dne 20. V. t. l. osebe, ki so bile odpuščene zaradi odločbe epuracijskih komisij, ali ki so zaradi odločbe objavljene od teh komisij suspendirane, prosijo za revizijski odločb.

Ta ukaz določa omejeni rok 30 dni od dneva objave v Uradnem listu, ki bo 1. junija 1948.

Revizijske prošnje morajo biti zato vložene najkasneje do 1. julija 1948. Po tem datumu ne bo upoštevana nobena prošnja.

Vsak dan postaja jasnejše, z naše strani je tolikokrat podčrtano prizadevanje imperialistov za rehabilitacijo bivših fašistov, katerih se poslužujejo povsod, da bi urednili svoje namene. Po namerah imperialistov naj bi se tako vrnil na stara službena mesta v urade, tovarne itd. bivši fašisti, ker edno taki ljudje lahko predstavljajo najzanesljivejše opente imperializma, kot so to dokazali nekateri sodni procesi proti bivšim gestapovcem. Vse to seveda na škodo delovnega ljudstva, predvsem pa žrtev istih fašistov, katere hočejo okupacijske oblasti rehabilitirati!

Za žrtve fašističnih birkejev je poleg omenjene odredbe prinesla še omejenega poročevalska agencija naslednjo objavo, ki je najzgovornejši komentar našim ogorčenim pripombam ob nezalisanem koraku okupacijskih oblasti:

Objavljamo, da bo področna komisija za zopetno nastanitev iz političnih razlogov odpuščeni osebe, ustanovljena s splošnim ukazom št. 60 z dne 27. maja 1946 v skladu z ukazom št. 247 od 20. maja 1948, končala svojo nalogo in da bo o zemeljska prizivna komisija, ustanovljena z ukazom št. 88 od dne

Nesramno vmešavanje italijanske vlade v koroško vprašanje

(Od našega posebnega dopisnika)

RIM, 22. — Politični krogi so se globoko začudili, ko je „Momento“ seras objavil vest, da je italijanska vlada protestirala pri tajništvu namestnikov štirih zunanjih ministrov glede pogajanj, ki se vodijo za slovenski del Koroške. Preteveza tega protesta zaradi zadeve, ki nima nič kaj opraviti z italijanskimi interesi, je, da jugoslovenske zahteve po slovenski Koroški opostavljajo v nevarnost zvez med Italijo in Avstrijo. Ze pred 28 leti se je zgodilo nekaj silnega, ko je takratnj Italija neposredno pomagala Avstrijem pri plebisicitu na Koroškem.

Italijanska vlada ni še uradno odgovorila na noto predstavnika jugoslovenskega zunanjega ministrstva in je še večerj prizadeval jugoslovenski zunanji minister Sliuč.

Po smali krizis, ki so jo takrat povzročili liberali, ki De Gasperi očitno sestavil svojo enovo vlado.

Samo volitve bodo omogočile izboljšanje razmer

Včeraj popoldne se je vršila v krožku grafičkov prva seja glavne...

TRŽAŠKI DNEVNIK

Potrebna je reforma davčnega sistema

Davek na premoženje predstavlja za malega davkoplačevalca največjo socialno in gospodarsko krivico

Bojba za olajšanje davčnega pritiska, ki jo vodi poseben akcijski odbor v imenu prizadetih malih in srednjih trgovcev...

Majniški izlet!

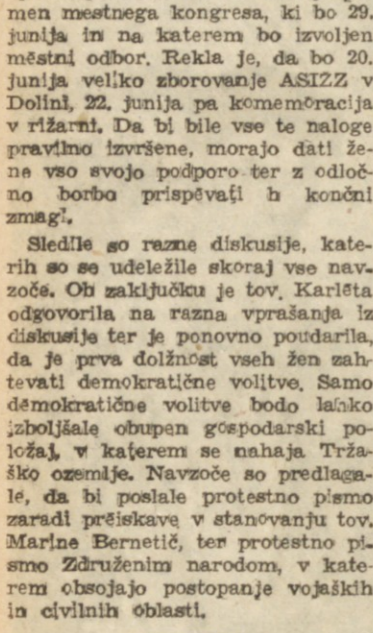
DANES VSI V MRČEDOL!

Sportne prireditve, Zjutraj: teletniška tekma v hoji po ekip-h s odhodom s Rojanskega mostu ob 7.30...

KOLENDAR Nedelja 23. maja Janez, Zeljko...

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE ZA TRŽAŠKO OZEMLJE Danes 23. maja ob 18: O'Neil: ANA CHRISTIE...

Titova štafeta hiti skozi Portorož

DA PONESE SVOJEMU MARSALU ČESTITKE OB NJEGOVEM 56. ROJSTNEM DNEVU TER OBLJUBE IN OBEVE ZA NADALJNJE DELO.

Amerikanci se zabavajo

Dva ameriška mornarja - civilista, ki sta prišla pred nekaj dnevi v Trst z ladjo Daniel Huger...

Cecchelinov priziv odbit

Včeraj je prizivno sodišče obravnavalo priziv, ki sta ga vložila Cecchelin Angel in Teodor Cumar...

ENOTNI SINDIKATI

Tiskovni urad. Seja tiskovnih referentov upravnih in tovarniških odborov je bila odročena iz tehničnih razlogov na ponedeljek ob 15. uri.

Proti davčnemu pritisku

Pripravljali odbor za obrambo malih in srednjih trgovcev, obrtnikov in kmetov proti davčnemu pritisku javlja, da je danes ob 9.30 zjutraj oboroženo v kinu Ideale pri Sv. Jakobu.

Slepi gobezdači

Torej 24. maja bodo italijanski ultrarazvojni letalci v Trstu poskušali sporeta novega označevalca equi si parla l'italiano.

Rajši v bolnico kot v zapor

Predvčerajšnjim je policija iz doslej še neznanih vzrokov aretirala 58 letnega natakarja Covicoviča Ernesta iz ul. Paduana 11 ter ga odpeljala v policijske zapore na preiskavo in zaslišanje.

Redni občni zbor SHPZ

Slovensko hrvatska prosvetna zveza bo imela danes 23. t. m. ob 8.30 zjutraj v kulturnem krožku »Škamperles pri Sv. Ivanu svoj redni letni občni zbor.

Mlade delavke!

Danes ob 10 bo na seje Delavske športne zveze v ul. Conti št. 11 govorila tov. Mirella Balbi o skupni borbi vseh deklet, vključenih v mladinsko fronto za delo, mir in enakopravnost.

Zakaj se ne nadaljujejo pogajanja za mezdni sporazum za delavstvo?

Sindikalna panorama je ob koncu tedna bistveno nezmenjena. V četek je sicer bilo na uradu za delo nadaljevanje pogajanj glede tovarniških odborov, vendar Enotnim sindikatom ni uspelo dobiti nobene sporazuma zaradi odkrite podpore Delavske zbornice delodajalcem.

Avtobusni urnik za majniški izlet na Kras

Avtobusna služba za majniški izlet se bo začela ob 4.30 zjutraj in bo trajala nepretrgoma ves dan v obeh smereh. Odhod bo iz ul. Fabio Severo 5 vsakih 40 minut.

MALI OGLASI

STANOVANJE VRATARJA v ul. Rim vrtovi menjava z dvosobnim stanovanjem. Viale Sonnino 68.

ALI SI ŽE NAROČNIK PRIMORSKEGA DNEVNIKA?

Knjige - Gledališče - koncerti - Razstave - filmi - kritike - drobtine

Lep plen v stanovanju

Včeraj je javlj 57-letni Alzbeta Cesare, ki živa stanovanje v ul. Manzoni 26/III, policiji, da so prejšnji večer med 21 in 24 uro, ki je bil v stanju, neznan tatovi vmiomil s ponarejenimi ključi v njegovo stanovanje. Pobrskali so malo po spalnici in kmetiji našli na polici knjižne omare nameno torbo, v kateri je bilo 400 tisoč litr v denarju in za okrog 250 tisoč litr v raznih dragocnostih. Zadržani s svojo najdbo so kmalu potem zapustili stanovanje.

MEZDNI SPORAZUM za osebe v advokatskih pisarnah

Priobčujemo prepis sklenjenega sporazuma za delovne moči, zaposlene v advokatskih pisarnah, kuratorije, računovodje, komercialiste, finančne svetnike, upravnike hiš in trgovska izvedence.

ANICA PERTOT

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je po kratki in mučni bolezni preminula naša predragi ANICA PERTOT.

Kultura

RAZVOJ ALBANSKE KNJIŽEVNOSTI

Po osvoboditvi posvečajo veliko pozornost razvoju svoje lastne narodne književnosti tudi v Albaniji. Že takoj prvo leto po osvoboditvi so ustanovili v Albaniji prvi v zgodovini Društvo albanskih književnikov.

Knjige - Gledališče - koncerti - Razstave - filmi - kritike - drobtine

Med delavstvom, iz razumljivih vzrokov, vlada za nadaljnja pogajanja vedno bolj optimizem, ker je slišati, da bodo v Italiji kmalu doseženi novi mezdni sporazumi za delavstvo. Ob teh govorilih izražajo svoje mnenje, da bi bilo absurdno čakati na to, kaj bodo sklenili v Italiji in kasneje isto aplicirati pri nas, kakor imajo gospodje pri okupacijskih oblasteh navado.

MEZDNI SPORAZUM za osebe nad dvajsetimi leti starosti

Table with columns: Tajnik pisarne, Konceptni uradnik, Redni uradnik, Sluga, Čistilica, and monthly/annual earnings for men and women.

ALBINA SUGAN ROJ. STEPANČIČ

Pogreb drage pokojnice bo jutri, ponedeljek ob 15 iz hiše zalosti na trgu Vico št. 7. Obenem se zahvaljujemo zdravniku dr. Granu za njegovo veliko požrtvovalnost pri zdravljenju drage pokojnice.

ERVIN ŠINKO Gazda Andrija

Gazda Andrija se je izgnal vojni, ker je imel od rojstva srčno napako. Dodobra je izkoristil vojna leta in si nakopal lep dobiček. Bil je pameten in se je znal lotiti vsakega koristnega dela. Prebivalci majhne občine so bili skorajda primorani priznati gospoda Andrijo kot inovitega gospodarja, ki ga morajo spoštljivo pozdravljati. Za oltar Matere božje je daroval cerkvi sliko, ki so jo krasile zlate črke z njegovim imenom, a za božič je sirovašemu otroku podaril stare čevlje, kajti gazda Andrija je bil dobronik in je imel zelo majhne noge. Poleg tega je imel nabuhla okrogla lica, bil je nizke rasti, toda širokih ramen in je bil vaje reči o sebi: »Jaz sem dober človek.«

Ob peevratu 1918 leta je imel gazda Andrija kljub temu nekeke sitnosti, ko pa so mu 1919 zagrozili prav oni siromaki, katerim je podaril obnošene čevlje, je po nasvetu žene in odraslih sinov zapustil rojstni kraj in se namenil zaključek nemirnih dni počakati v mestu. Tu ni pogrešal ničesar, ker je imel v veliki mestni draginje vzeti s seboj dovoljne zaloge. Kljub temu se je gazda Andrija počutil preganjanega od revolucije ter je pošteno pijučil vsakokrat, ko je naletel na skupne delavce, ki so njegovemu nosu imeli drugega dela, kakor hoditi po raznih zborovanjih. Naravnost zoprne so mu bile te mrsave pojave, na katerih se je videlo, da nimajo niti spodobnega doma in prav gotovo še nikdar v življenju niso imeli v roki poštnega kosa stanine. Ako bi on v svojem rojstnem kraju opazil podobnega tipa, kakor se jih tukaj na stotine spreha, bi takoj opozoril nanj občinskega stražarja. Sin mu je pravil, da so mu razbili okna in da namesto uglednih gospodarjev vodijo zborovanja prav ti zloglasni dnevnikarji, hlapci in nemanitli.

Bilo jih je mnogo, ki so iz raznih vasi in občin prišli v Budimpešto. Po večini sami imovitji gospodarji v kmečkih noš. Setajali so se vsake večer v majhni krčmi v Budimu. Nekega dne so se vsi člani družbe pojavili z grčastimi palicami v rokah: zadilo je po nemirih. Ugotovilo se je, da so mnogi imeli pri sebi tudi samokres, gazda Andrija pa je si okrepel dobedno čušnjevo poleno, ki ga je sam umetniško izrezal: »Jaz sem dober človek,« je povedal, »ali...« pri tem je stisnil pesti in udaril v majhno nego po podu. Nevihta, ki se je pripravljala, je bila že tu. Rdeči so se povsod umikali in za romunsko vojsko se je bližala madžarska bela armada.

V enem dnevu se je silka na mestnih ulicah spremenila. Vse hiše so bile okrašene z narodnimi zastavami, povsod so se pojavile elegantne dame in atasti oficirji z venketajočimi ostrogi in svetlimi sabljami. Izgnili so vsi oni v cunjah, ki so še včeraj z vikom preplavljali ulice. Ta ali oni od njih, na katerega je človek že naletel, je hodil ob sidu, bled in nem, Gazda Andrija se je počutil kakor doma, kajti poleg dam in oficirjev je povsod srečeval veljavne podeželane in kratkih škornjih s palico v roki, ki so hodili po mestu legodno, samozavestno ter so trdno izgledali tako kakor oni. Družba, s katero je gazda Andrija hodil po mestu, je srečala nepočasnega, krivonosga človeka. Hotel se je pravkar ogniti babaje družbe, toda opazil so ga in mu zbil kljubki glave. Padli so mu pri tem na tla tudi naočniki in tako je moč zmeden boščač vanje. Družbi se je zazdelo, da je v njem prepoznala enega izmed onih, ki se je prejšnji teden udeležil delavske demonstracije, nekakega študenta, ki je hujskaval maso. Nemara so se zmotili in ni bil prav, toda to je vseeno; bil je živ in se ni upal niti krkniti.

Gazda Andrija je vseelo govoril, kako je bil vedno prepričan, da se bo tako končalo ter se odločil, odgovoriti domov ter se ponovno posvetiti gospodarstvu. Medtem pa so ga drugi odvedli v vojašnico, na rokov so mu nataknil pisan trak z napisom »Narodna mestna zaščita«, dal so mu puško in ga na čelu dvanaestorice, ki so kakor on bili oblečeni v tesne hlače in kratke škornje, poslali v mesto na patrio. Kakor povsod, je bil tudi v vojašnici viden nered. Vsak je hitel ne da bi utegnili gospodu Andrija kaj pojasniti ali ga kaj vprašati, tako da sploh ni vedel, kaj naj počne na čelu te dvanaestorice. Ni hotel priznati, da on, ki so ga zaradi njegove pojave poslali za vodjo patrie, sploh ne zna ravnat s troje. Neodločno je hodil s svojimi ljudmi kake pol ure po mestnih ulicah, ne da bi se kaj pripetilo. Dolgočasno mu je postajalo to nesmiselno pohajanje z dvanaestorico oboježenih ljudi, za katerimi se se val prestrašeno ozirali.

Tedaj so naleteli na druge patrie, ki so vodile po nekoliko moških in žen, med katerimi so bili nekateri povsem dobro oblečeni, vendar pa vsi preplašeni. Tovariši iz njegove skupine so govorili, da tudi oni poznajo sumljive osebe, ki bi njih morali prijeli. Gospodu Andriji je bilo to všeč. Prišlo so obkavovati stanovanja, zganjati ljudi s postelj in premetavati omare, medtem ko so stanovalec z grozo gledali na plečatega stražarja, ki se je z nasaženim bajonetom postavil na vrata. Gazda Andrija se je držal nad ljudmi, ki so drhteli pred njim, in oni, kateri mu niso bili povšeči, so končali v vojašnici, nakar se je vračal iskat nove zlo-

čince. Med potjo pa je nenadno postal in prisluhnil: njegovi pajdaši, ki so mu sledili z nekoliko aretiranci, so se pripravili zaradi neke ure, »zapahnjene« pri enem izmed ujetnikov. Od tedaj je pazil in ugotovil z veliko jezo, da je bil velik del ujetnikov v vojašnici obran do perila. Torej medtem ko on a svojo srčno napako leta vse noči okrog izpolnjuje svoje dolžnost, si drugi polnijo žepke in se mu za hrbtom najbrže smejejo. Izračunal je, koliko ga je stal prevar — kajti v dragem vlemestu je trošil desetkrat več kakor doma. Temu je dodal zgubo, ki jo je utrpel, odkar je bil zdoma. Popadel ga je bes, ko je spoznal, da številke vedno bolj rasejo, vrgel je pogled na nabrekle žepke pajdašev in se opo-

val s tepcem. Krenili so v neko gostilno, da se pokrepčajo. Gospod Andrija je marljivo srkal iz kozarca, vendar niso ušle njegovi pažljivosti natripane listnice sotovaršev. Točki so po dolgi, z vinom in žganjem polni mizi in razpoloženje je raslo, medtem ko se je iz vojašnice oglašalo streljanje. Gospod Andrija je fecjalje dejal: »Jaz sem dober človek, ali...« pojdimo sedaj,« gopals» je ukazala. In krenili so na pot.

Na dvorišču vojašnice je padlo še nekaj strelav. Najasno so se videla neke podobe, prislonjene vzdolž zida, ki so padale druga za drugo kakor vrste. Tudi gospod Andrija je poskušal streljati in ker mu je šlo od roke, ga je to razpoložilo.

Na pločniku so odmevali v noč koraki in gazda Andrija na čelu z orožjem na rami in umetniško izrezljano palico v škornju je čvrsto korakal v svesti si svoje moči ter občutil nekako nenatno lakoto, kakor da mora vse to velemesto požreti. Srečali pa so le nekaj delavcev brez doma, ki jih je gospod Andrija sam preiskoval, in delavce, ki so v ranem jutru hiteli na delo in pri katerih so mogli najti po največ cenjeno niklasto oro. »Bog ve, kje so ti fakini skrivali vse pokradene stvari,« je škrlpal z zobni gospod Andrija. Ostali so godrnjali, zakaj jih je oddeljala samo ta bešaška delavska četra in so smatrali za nemislno vlačiti te ljudi v vojašnico ter jih tam pretepati. Odpadali so od skupine drugi. Gospod Andrija znael sam. Počutil se je nasrečnega, najraje bi šel in aretirjal vse te njegove pajdaše, ki jih je sedaj smatral tudi za nič drugega kakor preoblečene seljake. Krč ga je grabil za srce. Bilo bi najbolje, da se pošteno prepri, toda zato se sedaj ni mogel odločiti, sedaj ko so ulice ozivele, jih ni mogel zapustiti. Pred očmi so mu plesali mali in veliki bankovci, ki jih je v kanti opazil pri svojih pajdaših. Zalegnil si je jermen puške, je sam nadaljeval patrolo po mestu. »Treba je izkoristiti priliko,« mu je brencalo v glavi, a žepki so mu bili težki, polni ur, ki so pri vsakem koraku zažvenketale.

Nakrat so se pojavili pred njim sami mešičanski obrabi. Vsi so se mu zdeli prevratniki, ki so si nagradili velike vrednosti v revoluciji. Najraje bi si razbil glavo od jeze, ker jih ni ponovi vse pozopati, ki je imel na razpolago še dvanaestorico ljudi. Ta čas ga ustavi skupina oficirjev, ki je pravkar okoliha hišo. Razdražen je pokazal na trak na rokavu in izjavil, da je vso noč lekal preratne zločinca. Udari je po kopitu in krčal, da so prešli časi, ko se je s poštnim gazdom moglo postopati po mili volji. »Jaz da bi se legitimiral?« je vplil. »Kdo ste vi mešičanski nemanitli? Nalog za legitimiranje imam jaz. Pravim vam, da sem dober človek.«

Snežali so se grozljam vinjnega človeka, toda v njem je kuhalo in gledal jih je z mrtvim pogledom. Vse je smatral za sovražnike. Kaj prav za prav hočejo ti načičkani oficirji. Nemara se mu rogaajo? Dal so mu pravo pravico puško, njemu, ki nikdar prej ni imel puške v roki, dal so mu oblast nad vsemi. Vzdolž zidu v vojašnici so postavili ljudi, nad katerimi bi se lahko večval v streljanju, sedaj pa mu hočejo odvzeti oblast in orožje? Zakaj so mu torej vse to dali samo za eno noč. Neankrat so ga pričele tičati tuje ure po žepih. Kipeč od jeze je zakrčkal:

»Ne, to nikakor ne gre, bil sem vjen, da se me prvega pozdravljajo, da prvega, v pa mi hoče vzeti orožje in me pred svetom prikazati kot razbojnika in ubijalca. Do tega ne sme priti, jaz ne vračam službene oblasti.«

Zmagal je, pritiskalo puško k sebi. Ko so mu jo končno le izrgali iz rok, se je zgrabil za srce ter ogorčen in užaljen umrl.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Otok nesrečnikov

NA OTOKU NAGASHIMA, V BLIZINI MESTA ENAKEGA IMENA ZIVE LJUDJE, OKUŽENI PO STRANSKI BOLEZNI GORAVOSTI, POPOLNOMA LOČENI OD OSTALEGA SVETA. NAVJEČJA UTEHA PREBIVALCEV ZALOŠTEGA KRAJA JE PISMO DOMAČIH, KI ZIVE SREČNEJŠE ŽIVLJENJE

Naša polovica meseca

Na luni ni zraka ne vode. Druga polovica meseca je prav tako turobna kakor ta, ki jo gledamo zemljani

Ako si ogledaš poln mesec, opazijo na njem temne in svetle lise, ki jih navadno imenujemo »morja«. V teku vekov je ljudska domišljija v različnem razporedu svetlih in temnih lis videla različnejše oblike. Tako se nekateri ugotovili dve glavi, ki se poljubljata, nekateri pasjo glavo, zopet drugi nekatere predzgodovinske pošasti, itd.

Leta 1647. je izdal Hevelius v Gdnjku svojo opazovanja v knjigi »Selenografia sive Lunae descriptio«, kjer je med detaljnimi opis: meseca objavil tudi črtič polnega meseca in 40 manjših zemljevidov posrednih luninih con. Podal je tudi nomenklaturo, pri kateri se je posluževal enakih imen, kakor jih imamo v zemljepisju, vendar mu to ni povsem uspelo, ker so bila že uveljavljena čudna in nerealna imena starih astronomov. Od njegovih so se obdržala le nekatera: Apennini, Alpe, Kavkaz in podobno.

Površinski črtič, meseca so postali boljši šele po iznajdbi fotografije. Najboljše med temi sta izdelala v preteklem stoletju francoska stonoma Loewy in Puisseux. Izdala sta Atlas Photographique de la Lune.

Temne madeže na mesečevi površini so učenjaki dolgo smatrali za prava morja, jezera in zalve. Medtem pa je že dokaj časa dokazano, da to niso nikaka

Davne priče slovanske slave

Iz časov, ko je stiri glavi Svetovitičuval „gens fortissima Sclavorum“

Turobna obrzje Baltiskega morja je v teku stoletij na več mestih podleglo napadam slanege elementa in, kjer so včasih stale cvetoče slovanske vasi in mesta, valovi danes nemirno morje večno počej nagrobno pesem davni slovanski slavni. Med najzanimivejšimi kraji, ki sta jih zgodovina in pravljica oteli pozabili, je nedvomno členoviti otok Rujana, ki leži v Baltiskem morju pri znamenem mestu Stralsundu, od katerega ga deli le ozek morski preliv.

Da je to stara slovanska zemlja, pričajo krajevna imena na Rujanu, ki se skoro izključno končajo na »witz« in »ow«, kakor Promizit, Grantit, Jarnit, Zirukow, Swandow in sta in sto Rugh. Otok se danes imenuje Rügen, med nekotiko manj od 1000 km2 in ima kakih 70.000 prebivalcev. Ta zemlja je en sam grob slavne preteklosti, one slovanske veje, ki se ni mogla upreti besnim germanskim napadom z bližnje kopnine in iz daljne Danske. Rujana je bila središče znanje vrljke politične tvorbe, primorske slovanske zveze, ki je nastopila dedično ljubiške zveze, uničena s padcem glavnega mesta Rette in s porazom Lutiticev, bojevitega plemena baltiskih Slovanov. Najzanimivejša mesto slovanske Rujane je bila Arkona, slavni sedež vsemočnega boga Svetovita. Poleg Arkone je bila še znamenita Korenica, kjer so ravno v zadnji dobi začeli izkopavati ostanke mesta iz prasiovanske dobe.

Korenica je ležala v južnem delu otoka, precej oddaljena od morskage brega, blizu današnjega mesta Garz, in je bila tudi versko središče, dasi daleko ni imela istega pomena kot Arkona. Po virih Saxona Grammatica je bilo v Korenici glavno svetilišče posvečeno bogu Rugievitu, čigar hrastov kip s sedmerimi obrabi je bil v tem hramu. Za pasom je imel kip sedmih mečev, osmega pa je držal v roki. Kakor pripoveduje Saxo Grammaticus je bil Rugievit bog vojne, tedaj slovanski Mars. Vendar je to božanstvo najbrž istovetno z arkonskim Svetovitom, je da ima krajevno ime in je z imenom tudi dobilo drugi značaj. Poleg tega hrama sta bila v Korenici še svetilišča dveh drugih bogov. Eden je bil Poreviti, ki je imel pet glav, toda nikaškega orožja, drugi pa je bil Porencij (tako ga imenuje Saksonec) s stiriimi glavami, peto obličje pa je imel na prsih, razen tega se je njegova desnica dotikala brade, levica pa čela. Pomena teh dveh gibov saski vir ne izdaja. Porencij je najbrž isto kot Perun.

Anonimna Historia Krytydarium, imenovana Knytlingsaga, ki opisuje zgodovino Danske od X. do XII. stoletja, navaja kot koreniske bogove s pokvarjenimi imeni Rinvit, Turpiti in Purvit. Vse tri kipe je zadelo ista usoda, Danski knez Waldemar, ki je porušil Arkono, je prodir tudi do Korenice in požgal tamšnaja svetilišča.

Leta 1298 je gnani nemški zgodovinar Schuchhardt začel z obširnimi izkopavanjem v Korenici.

Pri tem je imel uspehe, kakršnih se ni sam nadejal. Odkril je namreč temelje vseh treh svetilišč v Korenici ter zidane podstavke, kjer so stali kipi bogov, ki so zgoreli pri požaru svetilišč.

Veliko več stavb o Korenici imamo podatkov o Arkoni, ki je ležala na najbolj severnem koncu otoka, na strmi sklini, kakih 40 m nad gladino morja. To stoto slovansko mesto in gredišče primorske slovanske zveze, je bilo zidano v podobi trikotna, katerega dve kraji stranici je tvorilo morje, tretja pa je bila zavarovana proti notranosti otoka z visokim nasipom in globokim jarkom. Po poročilu istega Saxona je bil nasip visok 50 metrov, Kakinca utrdba je bila stara Arkona, je videti iz tega, ker je bil še danedanjši nasip 8 do 9 m mestoma celo 13 m visok. Na nasipu se je dvigala mogočna lesena konstrukcija, zavarovana z visokim palisadnim plotom. Poleg tega je bil nasip zavarovan še z mnogimi stolpi. Glavna utrdba, pod katero je vodil edini vhod v gredišče in mesto samo, je bila posebno močna in okrašena na pročelju z rbljefnim kipom Svetovita.

Na najvišjem delu mesta, skoro na morskem obrežju, je stalo Svetovitovo svetilišče, popolnoma ločeno od drugih stavb. Soba je bila nadnaravne velikosti s stiriimi glavami, od katerih sta dve zrlj naprej, dve pa nazaj, in sicer tako, da je vedno po ena glava gledala na levo in po ena na desno. Na ta način je bog obvladoval s svojim pogledom vse štiri strani sveta. V desni roki je Svetoviti držal rog iz različnih kovin, ki so ga vsako pomlad napolnili z vinom in veliki svečenik je prekoval iz njega o bodoh letini. Leva roka malika je bila uprta v bok. Halja je segala Svetovitu do kolena, a noge so stale naravnost na zemlji, ker je bil podstavek popolnoma zasut. Okoli kipa so bile obešene razne priprave: uzda, sedlo in druga viteška oprema. Zlasti znamenit je bil orjaški meč z umetniško izdelanim ročajem in srebrno nožnico. V hrastu so stano hrantli pestri državni prapor, imenovan stancijana, kakor poroča Saxo Grammaticus, ki nam je ohranil vse te zanimive podrobnosti.

Pomorska zveza, katere središče je bila Arkona, je bila zelo neprijetna vsem germanskim sosedom. Kljub pogostim napadom ni bilo mogoče zlostiti sile Rujančev, ki jih je bremenski kanonik imenoval »gens fortissima Sclavorum«. T. k. najhujšji slovanski rop. Pod knezom Waldemarom pa se so Danci odločili na končni napad. Pripilji so z veliko vojsko in oblegali Arkono. Obleganci so se obupno branili, vendar se niso

bili upreti premoči in na P. dov dan 1168 je Arkona padla v roke sovražnikom, ki so požgali in opustošili vse mesto s savnim svetiliščem vred.

Naš Fizkultura

Izbor hitrostnih tekačev srednjeprogašev in tekmovalcev v hoji

Lihkootletski odtsek Z. D. T. V. organizira tekmovanje hitrostnih tekačev, srednjeprogašev in tekmovalcev v hitri hoji. K tekmovanju so pripušeni vsi atleci in atletke. Tekmovanje ima namen, zbrati najboljše atlete Trzškega ozemlja za sestavo reprezentance, ki se bo udeležila balkansko-srednjeevropskih iger. Tekmovanje bo v treh delih z začetkom 30. maja na stadionu pri Sv. Soboti. Zbor atletoval ob 8.30. Urnik drugega in tretjega dela pa bo naknadno objavljen. Zmagovalci bodo ongi, ki bodo v vseh treh delih dosegli najboljši čas.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Naš Fizkultura

Izbor hitrostnih tekačev srednjeprogašev in tekmovalcev v hoji

Lihkootletski odtsek Z. D. T. V. organizira tekmovanje hitrostnih tekačev, srednjeprogašev in tekmovalcev v hitri hoji. K tekmovanju so pripušeni vsi atleci in atletke. Tekmovanje ima namen, zbrati najboljše atlete Trzškega ozemlja za sestavo reprezentance, ki se bo udeležila balkansko-srednjeevropskih iger. Tekmovanje bo v treh delih z začetkom 30. maja na stadionu pri Sv. Soboti. Zbor atletoval ob 8.30. Urnik drugega in tretjega dela pa bo naknadno objavljen. Zmagovalci bodo ongi, ki bodo v vseh treh delih dosegli najboljši čas.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Naš Fizkultura

Izbor hitrostnih tekačev srednjeprogašev in tekmovalcev v hoji

Lihkootletski odtsek Z. D. T. V. organizira tekmovanje hitrostnih tekačev, srednjeprogašev in tekmovalcev v hitri hoji. K tekmovanju so pripušeni vsi atleci in atletke. Tekmovanje ima namen, zbrati najboljše atlete Trzškega ozemlja za sestavo reprezentance, ki se bo udeležila balkansko-srednjeevropskih iger. Tekmovanje bo v treh delih z začetkom 30. maja na stadionu pri Sv. Soboti. Zbor atletoval ob 8.30. Urnik drugega in tretjega dela pa bo naknadno objavljen. Zmagovalci bodo ongi, ki bodo v vseh treh delih dosegli najboljši čas.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Spored tekmovanja je sledeč: PRVI DAN — moška skupina 100 m, 800, 3000 m; ženska skupina: 200 m.

Jz zgodovine izumoo

Ko je v preteklem stoletju krojal T. mogoče izumil prvi šivalni stroj, so pač po njem vsi krojači, ki so do tedaj šivali brez stroja. Demoi'rali so mu delavnico v Rue de Sever ter mu uneli vse šivalne stroje in jih zvalili na ulico. Krosje Timogne je zapustil Pariz, noseč na hrbtni edini šivalni stroj, ki mu je ostal. Bil je revnejši kakor kdaj prej.

MIZARJI!
DESKE SMREKOVE
in macesnove, trde vrste lesa, vezane plošče raznih debelin
CALEA - Viale Sonnino št. 24
Telefon 90-441

Singer šivalni stroj
popolnoma nov za 12.000 litr.
drugi pogrežlji, prodam. Sprejemam vsakovrstna popravila s popolnim jamstvom po zelo ugodni ceni.
Coslovich, Trst, ul. Manzoni 4

PRODAJA NA OBRNOKE
NECCHI
BDU
šiva, veze, krpa, obitva
lukiije, prišije gumba
in čipke brez obitva.
PLETILNI STROJI DUBIED.
Tullio Natale
TRST
Ul. C. Battisti 12, tel. 6533
Podružnica v TRZICU
Korzo

UIVOD D. D.
UVOZNI IN IZVOZNI ZAVOD — POSREDUJE VSE VRSTE POSLOV S TUZEMSTVOM IN INOZEMSTVOM
TRST, ul. Cicerone 8
TELEFON 80-00 - 29-306 - 56-38

ZADRUGA PRODAJALCEV KURIVA
URAD: Ulica delle Milizie.
SKLADIŠCE: Ulica delle Milizie (Montebello).
Dobavlja po svojih šlanih:
oglje, trboveljski premog in drva

IVAN DOLES SEDLAR
IZDELUJE KONJSKO OPREMO, AKTOVKE, TORBI-CE. SPREJME TUDI V POPRAVILO V TELJ STROJI
CENE ZELO UGODNE
TRST, ulica G. Gozzi, (vogal ul. Pauliana blizu postaje)

Ravnokar nam je dospel
NOVA POŠILJKA
najmodernejših ženskih, moških in otroških
ČEVLJEV v veliki izbiri
TREVISAN - Trst, ul. Vasari 10 - TREVISAN

Modra galica, žveplo
Vse kmetijske potrebšćine
Kmetijska nabavna in prodajna zadruga
z o. j. v TRSTU
Urad in skladišče: ULICA U. FOSCOLO št. 1 — Tel. 94-336.
Poslovalnica v TRSTU: ul. S. Mercadante št. 4 — Tel. 98-19.
Poslovalnica v MILJAH: ulica Mazzini št. 1.
CENE UGODNE
SVOJI K SVOJIMI